

om eld

en utställning av
Mats Caldeborg

Länsmuseet Västernorrland,
Härnösand, 14/6-7/9 2003

Text Torgny Åström

Det var med stor förväntan jag den 14 juni tog mig till vernissagen av Mats Caldeborgs utställning **om eld** på Länsmuseet Västernorrland. Denne mycket intressante konstnär hade fått i uppdrag av museichefen, Bengt Edgren, att "göra något" i utställningshallen utifrån den tragiska händelsen för ett år sedan, då den kringbyggda Ångermanlandsgården på muséområdet eldhärjades.

Bengt Edgren berättade vid invigningen att "redan vid första besöket på olycksplatsen kunde jag inte undgå att också se skönhetsvärdena i förödelserna, men jag skämdes inför mig själv för de känslorna". Tanken dök upp att händelsen ändå borde kunna få sitt konstnärliga uttryck och inte bara bli ett försäkrings- och restaureringsärende. Mats Caldeborg kontaktades, konstnären i Nordmaling, som ofta rör sig nära myterna, i gränlandet mellan ord, bild och ting. Hans sätt att närma sig uttrycken har alltid varit fyllda av sköra vibrationer. Tomrummet och det kalligrafiska tycks vara hans bästa vänner. Skulle han också klara ett uppdrag som det här? Förväntan var stor.

Vernissagen började i utställningsrummets mörker och tystnad med en dans av eldgnistor, styrda av en grupp svartklädda jonglörer med forsforiserande kulor. I samma tystnad tände sedan sakta ett "väsen" i hög hatt rader av levande ljus.

Mats Caldeborg "startade tiden" genom att sätta igång en mentometer, placerad på en av de brända trapporna från Ångermanlandsgården och därefter läsa sin filosoferande text **om eld**. För kommande besökare finns en inläsning av den texten att höra om man placerar sig på de röda märken som angetts på golvet. Över samma golv svävar och en fågel gjord av fynddelar. En lysande svängande glödlampa kastar tillsammans med fågeln magiska golvskuggor. Vi försätts i gränlandet mellan trolleri, magi och rit. Tecknet för hus återfinns på flera håll i utställningsrummet, som laddats med någon slags svart magi, med altarbord av brända rester, av krucifixlika assemblage och av sorgsna små hopkrupna figurer. I en ring står några silvrigt gjutna stövlar och skor. I en pelare hänger en "Stjärnsäck", en ränsel, med ljusglimtar i fickorna. Vi hittar en båt av bränt gräs med en trädliknande mast, en plåtbalja med en liten ö, en näverbit, några flaskor med bladguld, en nyckel osv. Kanske är det rester från brandplatsen. Sex glasfönster stirrar blekt från en tom vägg, som ett slags bild för de fönster som "är ett titthål ut mot värden", som Caldeborg själv skriver, men "där ingen utsikt finns, därför att det inte längre finns något fönster".

Ur utställningsrummets mörker träder så småningom allt fler små bearbetningar av branden fram. Många vackra, några skrämmande. Det hela blir allt svårare att hålla

samman till någon avsikt och mening. Det är som om utställningsuppdraget gått konstnären förbi. Jag hade långt mycket hellre velat få varit med och sett alla trevande försök eller hört alla vaga idéer just finna sina ord. Nu har något stelnat för fort och för ofullbordat, men texten lever. Det är konstnärens egen katalogtext som ger den största behållningen. Men också med den föremålsfyllda delen av utställningen kan vi nog ändå bearbeta vår saknad och få det försvunna att leva i oss på ett nytt och annorlunda sätt.

TORGNY ÅSTRÖM